

Til kontrollutvalget i Herøy kommune

Sandnessjøen 24.08.2023

Saksbehandler:
Sekretariatsleder
Tobias Langseth

SAK 11/2023: RAPPORT EIERSKAPSKONTROLL FORVALTNINGSREVISJON

1: Innledning og bakgrunn

Revisjon Midt-Norge har på oppdrag fra kontrollutvalget utført et eierskapskontroll- og forvaltningsrevisjonsprosjekt knyttet til samarbeidet mellom Herøy kommune og Herøy ASVO AS, og oversendt endelig rapport datert 21. august 2023. Rapporten har vært gjenstand for obligatorisk høring hos selskapet og kommunen. Høringssvar er gjengitt i vedlegg 2 til revisjonsrapporten [side 67–77]. Jf. rapportens kapittel 1.4 [side 14–15].

Revisjonsprosjektet har undersøkt følgende problemstillinger:

EIERSKAPSKONTROLL

1. Følger Herøy kommune KS sine anbefalinger om å utarbeide årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene?
2. Følger Herøy kommune KS sine anbefalinger om å holde jevnlige eiermøter i Herøy ASVO AS?
3. Følger Herøy kommune KS sine anbefalinger om å sørge for god sammensetning og kompetanse i styret i Herøy ASVO AS?
4. Har kommunestyret vært involvert i revidering av vedtekter og andre styringsdokument knyttet til strategi for eierskapet?

FORVALTNINGSREVISJON

1. Har Herøy kommune/NAV Ytre Helgeland og Herøy ASVO AS etablert skriftlige rutiner som bidrar til samarbeid og koordinering av tiltak, og følges disse?
2. Er det etablert skriftlige avtaler for ansvarsfordeling som sikrer effektiv ressursutnyttelse på tvers av Herøy kommune og Herøy ASVO AS?
3. Er omfanget av tjenesteleveransene mellom Herøy kommune og Herøy ASVO AS i samsvar med effektiv ressursutnyttelse?

2: Kontrollutvalgets oppgaver og rolle

Kontrollutvalgets oppgave er i denne sammenheng å behandle rapporten, og avgi rapport til kommunestyret om at prosjektet er gjennomført samt hvilke resultat revisjonen har gitt. Jf. bestemmelsen i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 4:

§ 4. Kontrollutvalgets rapportering om forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller og resultatet av dem.

Kontrollutvalget skal også påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll følges opp, samt rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader er fulgt opp. Jf. bestemmelsene i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5.

3: Rapportens konklusjoner - EIERSKAPSKONTROLL

Jf. rapportens avsnitt 2.5 [side 25–26].

Problemstilling 1

Følger Herøy kommune KS sine anbefalinger om å utarbeide årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene?

Den første problemstillingen undersøker om Herøy kommune følger KS sine anbefalinger om å utarbeide årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene. Her konkluderer vi med at Herøy kommune ikke følger KS sine anbefalinger om å utarbeide årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene. Kommunen har heller ikke oppfylt lovkravet om eierskapsmelding når det gjelder at den skal angi kommunens formål med eierskapet.

Problemstilling 2

Følger Herøy kommune KS sine anbefalinger om å holde jevnlig eiermøter i Herøy ASVO AS?

I den andre problemstillingen undersøker vi om Herøy kommune følger KS sine anbefalinger om å holde jevnlig eiermøter i Herøy ASVO AS. Her konkluderer vi med at Herøy kommune følger KS sine anbefalinger om å holde jevnlig eiermøter. Revisor ønsker likevel å understreke at Herøy kommune løpende må vurdere behovet for flere eiermøter. Revisor opplever at det er en uløst konflikt mellom selskapet og kommunen. Dette tilsier at det burde vært flere kontaktpunkter mellom selskapet og kommunen.

Problemstilling 3

Følger Herøy kommune KS sine anbefalinger om å sørge for god sammensetning og kompetanse i styret i Herøy ASVO AS?

I den tredje problemstillingen undersøker vi om Herøy kommune følger KS sine anbefalinger om å sørge for god sammensetning og kompetanse i styret i Herøy ASVO AS. Her konkluderer vi med at Herøy kommune følger KS sine anbefalinger om å sørge for god sammensetning og kompetanse i styret i Herøy ASVO AS.

Problemstilling 4

Har kommunestyret vært involvert i revidering av vedtekter og andre styringsdokument knyttet til strategi for eierskapet?

I den fjerde problemstillingen undersøker vi om kommunestyret har vært involvert i revidering av vedtekter og andre strategidokument for eierskapet. Her konkluderer vi med at kommunestyret i liten grad har vært involvert ved revidering av selskapets vedtekter. Endringen i selskapets vedtekter har vært relativt enkel, som ikke nødvendigvis krever behandling i kommunestyret. Kommunestyret har blitt orientert om vedtektsendringen i etterkant av generalforsamlingen, men har ikke fått anledning til å uttale seg eller diskutere vedtektsendringen i forkant av faktisk endring. Det kunne vært fornuftig om kommunestyret fikk mulighet til å uttale seg i forkant, om det kunne vært aktuelt å gjøre mer prinsipielle endringer i vedtektene. Kommunen har ikke i tilstrekkelig grad utarbeidet en eierstrategi, som synliggjør kommunens strategi og forventninger med framtidig eierskap av selskapet.

4: Rapportens anbefalinger - EIERSKAPSKONTROLL

Jf. rapportens avsnitt 2.6 [side 26].

- Herøy kommune bør utarbeide en eierskapsmelding som tilfredstiller lovkravet, herunder å angi målsetting eller formål med eierskapet i Herøy ASVO
- Herøy kommune bør behandle eierskapsmeldingen eller statusrapporter om selskapene sine årlig
- Herøy kommune bør vurdere behovet for flere eiermøter med Herøy ASVO
- Herøy kommune bør sikre at kommunestyret og eierrepresentanten har rutiner for god dialog og god eierstyring av sine selskaper
- Herøy kommune bør utarbeide en eierstrategi med krav og forventninger til selskapet sitt.

5: Rapportens konklusjoner - FORVALTNINGSREVISJON

Jf. rapportens avsnitt 6.1 [side 52–53].

Problemstilling 1

Har Herøy kommune/NAV Ytre Helgeland og Herøy ASVO AS etablert skriftlige rutiner som bidrar til samarbeid og koordinering av tiltak, og følges disse?

Det er utstrakt samhandling mellom ledelse og ansatte i kommunen og Herøy ASVO rundt tjenester for felles brukere. Konklusjonen på problemstilling om rutiner er at det er få, om noen, skriftlige rutiner og prosedyrer rundt denne samhandlingen. Det er kommunens, ved kommunedirektøren, ansvar å sørge for at det er skriftlige rutiner som ivaretar brukernes rettigheter rundt samhandlingen med eksterne aktører, som Herøy ASVO er. Herøy ASVO bør etablere rutiner og prosedyrer som ivaretar grenseoppgangen i ansvar mot kommunen, når brukere er hos dem. Skriftlige rutiner kan bidra til mer effektiv ressursutnyttelse.

Bedre system rundt avtaler og skriftlige rutiner kan bidra til å klargjøre hverandres ansvar og rollefordeling, og forebygge uenigheter, og i verste fall konflikter rundt hverandres ansvar.

Problemstilling 2

Er det etablert skriftlige avtaler for ansvarsfordeling som sikrer effektiv ressursutnyttelse på tvers av Herøy kommune og Herøy ASVO AS?

Konklusjonen på problemstilling om avtaler er at det i noen grad er etablert avtaler om tjenester som Herøy ASVO skal utføre for Herøy kommune, men at disse er foreldet og ikke reforhandlet. Det er kommunens, ved kommunedirektøren, ansvar å sørge for at tjenester som eksterne aktører utfører for kommunen, blir oppdaterte og reforhandlet. Selskapet, på sin side bør sørge for at det inngås avtaler, og avtalene revideres, for å skape forutsigbarhet for sine ansatte og brukere. Avtaler, som regelmessig oppdateres, kan bidra til mer effektiv ressursutnyttelse.

Problemstilling 3

Er omfanget av tjenesteleveransene mellom Herøy kommune og Herøy ASVO AS i samsvar med effektiv ressursutnyttelse?

Undersøkelse rundt den tredje problemstillingen, om omfanget av tjenesteleveransene er samsvar med effektiv ressursutnyttelse, viser at det er nedgang i Herøy ASVOs hovedvirksomhet, tilrettelagt arbeid, og at selskapet står overfor framtidige utfordringer. Selskapet utøver virksomheten sin innenfor tiltaksforskriftens bestemmelser og anskaffelsesforskriftens bestemmelser om reserverte kontrakter (med forbehold om usikkerhet rundt enkelte tjenester).

Når det gjelder strategidokument viser vår forvaltningsrevisjon (og eierskapskontroll) at selskapet strever med å få på plass strategier som viser hvordan fremtiden kan møtes. Selskapet savner tydeligere føringer fra eier, og eier etterlyser planer og strategier fra selskapet. Selskapets (styrets) egne strategidokument er kortsiktige, og har mer preg av å være årsplaner, med tiltak. Ressursutnyttelsen kan bli mer effektiv dersom selskapet tar ansvar for egen utvikling og får på plass strategier for å møte framtidige utfordringer. Revisor vil trekke det fram som positivt at ansatte og brukere involveres i dette arbeidet.

6: Rapportens anbefalinger - FORVALTNINGSREVISJON

Jf. rapportens avsnitt 6.2 [side 53].

Herøy kommune, ved kommunedirektøren bør sørge for å:

- Etablere, oppdatere og revidere avtaler mellom kommunen og selskapet
- Tydeliggjøre kommunens og selskapets ansvar og roller
- Etablere rutiner for samhandling mellom kommunen og selskapet for å redusere mulighet for konflikt og uenighet rundt tjenesteleveranser og brukere
- Arbeide for at dialog med Herøy ASVOs ledelse og ansatte blir mindre konfliktfylt og mer løsningsorientert

Herøy ASVO, ved styret bør sørge for:

- Påse at de har avtaler med kommunen, og at disse er oppdaterte
- Etablere skriftlige rutiner for samhandlingen med kommunens ulike tjenester om brukere
- Følge opp signaler og føringer fra kommunens eierrepresentant
- Etablere langsiktige mål og strategier for egen virksomhet
- Arbeide for at dialog med eier og administrasjon i kommunen blir mindre konfliktfylt og mer løsningsorientert

7: Sekretariatets vurderinger

Under forutsetning av at sekretariatet oppfatter rapporten riktig, konkluderer revisor med at det finnes rom for kvalitetsforbedring når det gjelder flere av de problemstillingene som har vært gjenstand for undersøkelse og vurdering.

Når det gjelder revisjonskriterier, metodevalg og datagrunnlag vises det til rapportinnholdet.

Revisjonsprosjektet vil bli presentert av Revisjon Midt-Norge i møtet.

Av kommuneloven fremgår:

§ 23-5. Rapportering til kommunestyret eller fylkestinget

Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget. I saker som skal oversendes til kommunestyret eller fylkestinget, skal kommunedirektøren gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saken.

Utkast til saksfremlegg har i tråd med denne bestemmelsen blitt forelagt kommunedirektøren.

Kommunedirektøren har gitt skriftlig tilbakemelding pr. epost om at det ikke er spesielle kommentarer til sekretariatets saksutredning og forslaget til vedtak.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar rapporten fra eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon knyttet til samarbeidet mellom Herøy kommune og Herøy ASVO AS avgitt 21.08.2023 til etterretning, og oversender denne til kommunestyret for videre behandling.

I denne forbindelse uttaler kontrollutvalget følgende:

Revisjonsprosjektet har undersøkt følgende problemstillinger:

EIERSKAPSKONTROLL

- 1 Følger Herøy kommune KS sine anbefalinger om å utarbeide årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene?
- 2 Følger Herøy kommune KS sine anbefalinger om å holde jevnlige eiermøter i Herøy ASVO AS?
- 3 Følger Herøy kommune KS sine anbefalinger om å sørge for god sammensetning og kompetanse i styret i Herøy ASVO AS?
- 4 Har kommunestyret vært involvert i revidering av vedtekter og andre styringsdokument knyttet til strategi for eierskapet?

FORVALTNINGSREVISJON

- 1 Har Herøy kommune/NAV Ytre Helgeland og Herøy ASVO AS etablert skriftlige rutiner som bidrar til samarbeid og koordinering av tiltak, og følges disse?
- 2 Er det etablert skriftlige avtaler for ansvarsfordeling som sikrer effektiv ressursutnyttelse på tvers av Herøy kommune og Herøy ASVO AS?
- 3 Er omfanget av tjenesteleveransene mellom Herøy kommune og Herøy ASVO AS i samsvar med effektiv ressursutnyttelse?

Så langt kontrollutvalget kan bedømme, konkluderer revisor med at det finnes rom for kvalitetsforbedring når det gjelder flere av de problemstillingene som har vært gjenstand for undersøkelse og vurdering. Utvalget henviser til rapportens innhold for nærmere detaljer.

Kontrollutvalget ber om at kommunen og selskapet merker seg rapportens anbefalinger.

Kontrollutvalget ber videre om at kommunedirektøren og kommunens eierrepresentant bidrar til at til at kontrollutvalget mottar en skriftlig tilbakemelding om hvordan rapporten er fulgt opp i ettertid av kommunen og selskapet. Frist for tilbakemeldingen til kontrollutvalget settes til 6 måneder etter dato for kommunestyrets behandling av rapporten.

Kontrollutvalgets forslag [innstilling] til kommunestyrevedtak er ut fra dette:

Kommunestyret slutter seg til kontrollutvalgets uttalelse.

Kontrollutvalget understreker imidlertid at kommunestyret, som har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet, vurderer både rapporten og kontrollutvalgets uttalelse på fritt grunnlag, og at utvalgets innstilling selvsagt ikke utelukker at kommunestyret har egne merknader. Avslutningsvis bemerkes det fra kontrollutvalgets side at et av hovedformålene med kontrollarbeidet i kommunen er å bidra til læring og kvalitetsforbedring over tid. Utvalgets innfallsvinkel er derfor at eventuelle avvik først og fremst bør betraktes i et systemperspektiv.

Vedlegg –

1: Revisjonsrapport avlagt 21.08.2023